DZIENNIK

ZARZĄDU M. LUBLINA.

Redakcja i Administracja
Magistrat m. Lublina
(parter biuro Nr. 3).

Redakcja i Administracja czynna od 9-ej do 2-ej popoł.

Ogłoszenia (wyłącznie poza tekstem): cała strona—40 zł., 1/2 strony—20 zł. 1/4 strony—10 zł., na marginesie 10 zł. wiersz petitowy jednoszpaltowy lub jego miejsce 15 gr.

Prenumeratę przyjmuje Wydział do Spraw Ogólnych (parter biuro Nr. 3).

Prenumerata kwartalnie 4 zł. | **Cena egzemplarza 50 groszy.**

Nr. 36. (249) | **Lublin, dnia 1-go września 1928 roku.** | **Rok VIII.**

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIE Nr. 185.

Funkcjonarjuszy Miejskiej Straży Ogniowej:
1. Ogniomistrza Ambroziewicza Władysława,
2. starszego szeregowca Sagana Jana,
3. " " Janczaka Władysława,
4. " " Szymańskiego Józefa,

z uwagi na wyróżniającą się ich dzielność, okazywaną podczas akcji ratunkowych, w szczególności za męstwo, odwagę i poświęcenie z narażaniem życia, wykazane podczas pożaru fabryki mebli Wróblewskiego i Brzózki w dniu 23 grudnia 1927 roku w Lublinie, postanawiam przedstawić do odznaczeń: Ambroziewicza — srebrnem medalem zasługi, zaś Janczaka, Sagana i Szymańskiego bronzowymi medalami zasługi.

Lublin, dnia 23 sierpnia 1928 roku.

Prezydent miasta *(—) A. Pączek.*

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Inż. Bronisław Breza.

Opis Kanalizacji m. Lublina.

Miasto Lublin położone jest na terenie falistym, dzięki któremu wody opadowe znajdują łatwy odpływ, wobec czego przyjęty jest system kanalizacji rozdzielczy, t. j. odprowadzenie za pomocą sieci kanałów podziemnych ścieków gospodarczych, fekalji i ścieków przemysłowych t. j. wszystkich wód zużytych na

terenie Lublina (za wyjątkiem opadów atmosferycznych) do oczyszczalni kanalizacyjnej, po przejściu przez którą, wody prześwietlone odprowadzane będą do rzeki Bystrzycy, ulepszając tym sposobem warunki zdrowotne miasta.

Projekt przewiduje wykonanie całokształtu obecnie zaprojektowanej sieci z ewentualnem rozszerzeniem w przyszłości na ulice powstające z rozbudowy miasta. Oczyszczalnia wykonaną będzie w zakresie piaskownika, osadników Imhoffa i złóż szlamowych i zostanie w przyszłości, po experymentalnem zbadaniu konsystencji ścieków miejskich, uzupełnioną przez filtry biologiczne lub zraszalne, względnie inne urządzenia oczyszczające, jakie okażą się konieczne.

Kanalizacja m. Lublina składa się w następujących urządzeń:

a) uliczna sieć kanałowa o łącznej długości 30.100 mtr
b) kollektory „A“ „B“ „C“ „D“ „ 6.900 „
c) kollektor odprowadzający „O“ „ 2.520 „
d) syfony kanalizacyjne i przelew burzowy,
e) piaskownik i stacja przepompowań ścieków,
f) rurociąg tłoczny ze stacji przepompowań, do osadników Imhoffa,
g) osadniki Imhoffa,
h) złoża szlamowe,
i) kanał odpływowy.

a) Uliczna sieć kanałowa.

Każdy ślepy koniec sieci ulicznej rozpoczyna studzienka płucząca zaopatrzona w samoczynny aparat przepłukujący systemu Flush Tank Company. Średnice kanałów obliczone są na przepływ ścieków wystarczający dla gęstości zaludnienia 500 mieszkańców na hektar oraz wysokiej normie zużycia wody 300 litrów na dobę i mieszkańca. Najmniejsza średnica kanału jest 200 m/m. Kanały zaopatrzone są w zamknięte ciężką żeliwną klapą włazy rewizyjne, znajdujące się w odległości wzajemnej nieprzekraczającej 100 mtr. oraz na każdem załamaniu prostolinijnego kierunku kanału. W dzielnicach zabudowanych naprzeciw każdej posesji pozostawiona jest przynajmniej jedna odnoga (trojnik) dla przyszłego przyłączenia domowego.

W dzielnicach mało zabudowanych odnogi pozostawiono w odległości nie większej niż 20 mtr. jedna od drugiej.

b i c) Kollektory.

Kollektory również odpowiadają normom wskazanym dla sieci ulicznej.

d) Syfony (dukery) kanalizacyjne i przelew burzowy.

Syfon kanalizacyjny pod rzeką Bystrzycą odprowadzać ma ścieki ze śródmieścia do kollektora „O“ i składa się z dwu rurociągów żeliwnych o średnicy 500 m/m ułożonych na głębokości około 2 mtr. pod dnem rzeki Bystrzycy. Obliczony jest na przepływ do 400 litr. sek. przez każdą z dwu rur. W obydwuch końcach syfon zaopatrzony jest we włazy i urządzenia do przeczyszczania dolnych części rur oraz w system zasuw pozwalających wyłączyć każdy z dwu rurociągów. Ponadto przewidziany jest odpływ do rzeki na wypadek przerwy działanie syfonu.

Drugi, mniejszy syfon kanalizacyjny, pod rzeką Czerniejówką, odprowadzać ma na ścieki z przedmieścia Kośminek do kollektora „D“ i składa się z pojedyńczego rurociągu żeliwnego 300 m/m, gdyż w razie konieczności nawet naprawy tego rurociągu ścieki mogą z łatwością być czasowo skierowane do kollektora „D“ drogą nadziemną.

Ponadto dla przepuszczenia wód opadowych pod kollektorami „B“ i „D“ zaprojektowano trzy małe syfony o średnicy 400 m/m wpoprzek ul. Rusałka, pod chodnikiem wiaduktu kolejowego nad ulicą Bychawską, oraz na łąkach w pobliżu Zamku, jakoteż przelew burzowy na włączonym do ogólnej sieci t. zw. Starym Kanale Bernardyńskim; przelew ten obliczony jest na odprowadzenie nadmiaru wód opadowych przy przekroczeniu sześciokrotnego rozcieńczenia ścieków.

e) Piaskownik i stacja przepompowań ścieków.

U wylotu kanału odprowadzającego „O“ znajduje się żelbetowa budowla piaskownika połączona ze stacją przepompowań ścieków. Piaskownik składa się:

1) z komory zasuw zapomocą których ścieki skierowują się do zadanej części piaskownika. Komora zasuw zaopatrzona jest również w wpust do rzeki, na wypadek przerwy działania piaskownika.

2) z samego piaskownika składającego się z 2 komór (o długości 8,0 metr. i wysokości progu 0,4 metr.) obliczonego na szybkość przepływu 0,3 mtr). sek, System 2 komorowy daje możność oczyszczania jednej z komór podczas działania drugiej. Ponadto usytuowanie wzajemne komory zasuw i komory ssania zaprojektowano w taki sposób, ażeby ułatwionem było dobudowanie, w razie potrzeby trzeciej komory piaskownika;

3) z komory krat dla zatrzymania szmat papierów i innych pływających ciał mogących uszkodzić pompy. Kraty żeliwne o rozstawieniu prętów 25 m m ustawione są skośnie, bez zamocowania, dla możności ich podjęcia w razie potrzeby: oczyszczane być mają ręcznie, odpowiednimi grabiami.

Za kratami znajdują się dwie zasuwy do 2 komór ssania wchodzących w skład stacji przepompowań ścieków. Komory te również zaopatrzone są w upust do rzeki na wypadek przerwy działania pomp. Dalej znajduje się lokal pomp. gdzie mają być zainstalowane 2 agregaty pomp odśrodkowych jednostopniowych, o wydajności 208 litr sek. każda, sprzężona bezpośrednio z motorami o mocy 75 HP. każdy. Również ustawioną zostanie mała pompka do szlamu dla opróżnienia komory ssania w razie potrzeby. Ponadto, dla możności łatwego czynienia remontu, lokal pomp zaopatrzony będzie we wciąg śrubowy systemu Lüders o nośności 5000 klg.

Dla odwożenia osadu z piaskownika i krat między stacją przepompowań, a oczyszczalnią zaprojektowana jest szosowana droga.

f) rurociąg tłoczny dla ścieków.

Żeliwny rurociąg tłoczny, z rur 600 m/m, rozpoczynając się od stacji przepompowań ścieków przechodzi pod rzeką Bystrzycą i doprowadza ścieki od komory wpustowej osadnika Imhoffa.

g) Osadniki Imhoffa.

Osadniki Imhoffa, budowla żelbetowa, składają się z komory wpustowej żłobu rozdzielczego z 16 zasuwami komory odpływowej oraz z trzech równoległych komór osadowych ze żłobami przepływowymi, obliczonymi na szybkość przepływu około 15 m/m na sekundę zapewniającą przebywanie ścieków w osadnikach w ciągu około 2 godzin. Pojemność osadników wynosi 5000 m.^{3}, w czem komory fermentacyjne zajmują 1500 m.$_3$, w przewidywaniu opróżniania ze szlamu raz na $^1/_2$ roku. Rozmieszczenie zasuw umożliwia zmianę kierunku przepływu w celu równomiernego zużytkowania komor fermentacyjnych. Dla usunięcia zmineralizowanego osadu na złoża szlamowe ułożone są rurociągi żeliwne 200 m/m z systemem zasuw umożliwiającym usuwanie szlamu z każdej komory fermentacyjnej zosobna. Osadniki posiadają również zaopatrzone zaworami upusty dla opróżniania całkowitego każdej z 3-ch komór, połączone rurociągiem z rowem odpływowym. W celu pełniejszego osadzania zawiesin żłoby przepływowe zaopatrzone będą w kraty drewniane i system progów, oraz w deski pływakowe dla zatrzymania tłuszczów znajdujących się w ściekach. Środkowa komora ponadto zaopatrzona będzie w system rurociągów (z rur ołowianych) dla dopływu czystej wody w celu ułatwienia przepływu szlamu po rurociągach szlamowych, zaopatrzenie w wodę przewidziano zapomocą studni znajdującej się obok osadników. Wysokość założenia osadników Imhoffa umotywowaną jest tem, że w razie potrzeby dalszego oczyszczania ścieków, umożliwionem jest zastosowanie dwustopniowych filtrów biologicznych.

h) Złoża szlamowe.

Złoża do suszenia szlamu zaprojektowana w liczbie 8 o płaszczyźnie 300 m² (czyli ogółem 2400 m²). Złoża otoczone są wspólną ścianką żelbetową, zaś ściany przedziałowe — z drzewa. Na podłożu z wikliny leży 0,5 mtr. warstwa filtrująca z piasku i szabru, z której zapomocą 6 drenów, prześwietlone wody odprowadzone będą do rowu odpływowego.

i) Kanał odpływowy.

Wody prześwietlone w Imhoffach i ze złóż szlamowych odprowadzane być mają zapomocą otwartego kanału odpływowego o długości około 400 mtr. Kanał ten ma obrukowanie z dzikiego kamienia z zapełnieniem fug zaprawą cementową.

Przestrzeń zajęta pod oczyszczalnię kanalizacyjną wynosi około 5 hektarów co daje gwarancję, że dadzą się na niej rozmieścić wszystkie przyszłe urządzenia oczyszczalni jako to: rozbudowa złóż szlamowych, skład iutylizacja szlamu, budowa filtrów etc, chroniąc równocześnie zapomocą odpowiedniego zadrzewienia, tereny sąsiednie od niepożądanych zapachów i innych niedogodności związanych z istnieniem w sąsiedztwie oczyszczalni kanalizacyjnej. Należy jednak dodać, że przyjęty system oczyszczania ścieków zapomocą osadników Imhoffa nie pociąga za sobą, nieodłącznych przy innych systemach, plag smrodu i much, ponieważ ścieki dopływają do oczyczczalni w świeżym stanie i, dzięki krótkiemu perjodowi prześwietlania, opuszczają oczyszczalnię przed rozpoczęciem procesu zagniwania, zaś szlam wydobywany z Imhoffów w stanie zmineralizowanym prawie nie posiada zapachu.

W dniu 28-go sierpnia r. b. zmarł

Ś. ✝ P.

EDWARD SUPRONOWICZ

b. Radny m. Lublina, Przewodniczący Komisji Powszechnego Nauczania.

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI

Prezydjum Rady m. Lublina
Magistrat m. Lublina.

Ś. P. Edward Supronowicz

Dnia 28 sierpnia r. b. zmarł we Lwowie ś. p. Edward Supronowicz Wizytator Szkół Średnich Kuratorjum Lubelskiego Okręgu Szkolnego.

Od dwudziestu lat zamieszkały w Lublinie Zmarły pracował z zamiłowaniem jako nauczyciel matematyki w szkołach średnich prywatnych. Wyrozumiały aczkolwiek wymagający, sprawiedliwy, życzliwie odnoszący się do młodzieży był Zmarły prawdziwym jej przyjacielem.

W roku 1919 zostaje powołany na stanowisko Dyrektora Gimnazjum Żeńskiego H. Czarnieckiej. Na tem stanowisku pozostawał do roku 1926, kiedy złożony ciężką chorobą musiał na czas jakiś zaprzestać ciężkiej pracy nauczyciela i wychowawcy młodzieży. W roku 1927 zostaje mianowany ś. p. Edward Supronowicz Wizytatorem Szkół Średnich przy Kuratorjum Lubelskim i na tem stanowisku zaskoczyła Go śmierć.

Poza pracą zawodową Zmarły cały wolny Swój czas poświęcał pracy w instytucjach kulturalno-oświatowych i społecznych. Przy końcu 1916 roku Zmarły zostaje wybrany na Radnego do pierwszej Rady Miejskiej m. Lublina i bierze czynny udział w Komisjach Radzieckich.

Doceniając znaczenie oświaty wśród szerokich mas społecznych, Zmarły bierze czynny udział w pracach Samorządu Szkolnego. Od szeregu lat jest członkiem Rady Szkolnej m. Lublina, a w ubiegłym roku szkolnym z ramienia tejże Rady piastował godność Przewodniczącego Komisji Powszechnego Nauczania. Kiedy 1920 r. hordy bolszewickie zagrażały już Niepodległości Państwa Polskiego, Zmarły nie zważając na stan zdrowia Swego stanął zbrojnych szeregach by bronić Tej co nie Zginęła.

Cześć Jego Pamięci.

Dane statystyczne

o ruchu ludności, zdrowotności, ruchu budowlanym i cenach najważniejszych artykułów pierwszej potrzeby w Lublinie za miesiąc czerwiec 1928 roku.

opracowane przez Miejskie Biuro Statystyczne.

I. Ruch ludności.

Ludność w dn. 1/I 1928 r.	114.042
Liczba zawartych małżeństw	66
Liczba urodzeń	205
w tem: a) żywych	195
a mienowicie: a) ślubnych	163
b) nieślubnych	32
b) nieżywych	10
a mianowicie: a) ślubnych	8
b) nieślubnych	2
Liaczba zgonów	121
w tem dzieci w 1 r. życia	35

Ogólem zgonów w/g przyczyn:

a) dur brzuszny	2
b) dur plamisty	—
c) ospa	—
d) odra	—
e) płonica (szkarlatyna)	—
f) błonica (dyfteryt i krup)	3
g) gruźlica płuc	13
h) gruźlica innych postaci	4
i) rak i inne nowotwory złośliwe	7
j) samobójstw	2
w tem mężczyzn	1

II. Zameldowane wypadki chorób zakaźnych (bez przyczyn).

1) dur brzuszny	9
2) dur plamisty	—
3) ospa	—
4) odra	19
5) krztusiec	2
6) płonica	11
7) błonica i krup	2
8) zimnica	—
9) czerwonka	—
10) inne choroby zakaźne	3

(D. c. n).

„Samorząd Miejski"

W Nr. 6-ym organu Związku Miast Polskich „Samorząd Miejski" pomieszczono ciekawy artykuł Lecna Władysława Bigieleisena treściwie podający teoretyczne badania nad zadaniami i rozwojem gospodarstwa samorządowego, w artykule p. t. „Działalność gospodarcza Związków Komunalnych". W pierwszym dziale tego artykułu autor omawia właściwe zadania samorządu ich coraz zwrastający zakres działania, kładąc główny nacisk na zadania ciążące na gminie w dziedzinie komunikacji, stanowiący główny czynnik obecnego rozwoju miast i gmin. Część druga artykułu poświęcona jest przeważnie samorządowi terytorjalnemu i rozwojowi samorządu rolniczego w kraju opartemu o cyfry statystyczne zaczerpnięte z różnych źródeł tak rządowych jak i prywatnych. Wreszcie część trzecia omawia produkcję samorządową i obrót prywatny, nawołując do wyrównania tarć i uzgodnienia dążeń w interesie ogólno państwowym.

W bardzo ciekawym i przejrzyście napisanym artykule p. t. „Tramwaje warszawskie pod względem finansowym".

Minister inż. A. Kühn, b. Dyrektor Tramwajów Warszawskich, daje porównanie na rozwój i rentowność tego przedsiębiorstwa przed wojną i po wojnie, ilustrując wymownie wzrost zapotrzebowania komunikacji w mieście, oraz konieczność jej rozszerzenia przez oparcie się nie o pożyczkę inwestycyjną, lecz o racjonalny wpływ z przedsiębiorstwa.

W artykule „Kilka uwag o rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli, pióra Cz. Rudnickiego omówione zostały poprawki, jakieby należało do projektu wprowadzić, by pożyteczne to rozporządzenie zostało z powodzeniem wykorzystane dla przyszłego rozwoju miast polskich. Ważnej pod każdym względem sprawie ogródków działkowych poświęcony jest artykuł inż. L. Rudolfa: „Ogródki działkowe i ich znaczenie dla miast". Czem są te ogródki dawno zrozumiała zagranica; idea ich pożyteczności szerzy się i w miastach polskich, a gorący ich propagator, autor artykułu, poświęcił temu zagadnieniu swój odczyt wygłoszony przez radjo w roku ubiegłym. Po przedstawieniu zagadnienia ogródków działkowych i ich organizacji, autor w końcu artykułu podaje szereg dezyderatów, których uwzględnienie przyczyniłoby się znakomicie do rozszerzenia organizacji ogródków działkowych w Polsce.

Końcowy artykuł „Miejskie Kasy Oszczędności na Łotwie" przedstawia działalność i rozwój tych kas w miastach Łotewskich, dając rzeczowy materjał w licznych cyfrach i tablicach ilustrujących tę działalność.

OD ADMINISTRACJI.

Prenumeratę i należność za ogłoszenia należy nadsyłać pod adresem Redakcja „Dziennika Zarządu m. Lublina" (Magistrat) lub wnosić bezpośrednio do administracji „Dziennika" (gmach Magistratu, parter, pokój Nr. 2)

Treść № 36.

Wydawnictwo Zarządu miasta Lublina. — — Redaktor **L. Radliński.**

Drukarnia Magistratu m. Lublina.